

שלום קרויז

אב"ד דק"ק אודוואר

מו"ס שו"ת דברי שלום ר"ח ושאר ספרים עה"ת וסגו"ת
יו"ר התאחדות הרבנים דאר"ב וקאנדא

בס"ד, יום ד' לסדר "בן תעשה" י"ז מרחשון תש"ס לפ"ק.

הריני מסכים להצעת ידידי הרהגה"צ ר' חיים יודא כ"ץ שליט"א אבדק"ק סערדאהעל, לייסד וועד רבנים לפקת על כשרות העירובין בברוקלין. ולמען המצוה הגדולה הריני מוכן לצרף עצמי לכך, כדי שהעירובין יהי עשויין כתיקון חז"ל, כפי שהורו לנו רבותינו הקדושים ולהציל עי"ז אלפים מישראל מחילול שבת קודש. מצו"ב מה שכתבתי מכבר בענין נחוץ זה.

הנה ידוע דאפילו מי שנוהר שלא להוציא כלל בשבת, מ"מ יוכל להיות ששבת בבגדו איזה דבר והוציאו בשבת, עיין שו"ת דברי חיים ח"ב או"ח סי' ל"ג, ועיין בשו"ת רעק"א ס"ח ובספר הבתים הלכות שבת שערי איסור הוצאה שער ט"ו אות כ"ו, שיש בשכחה איסור מן התורה. ועל ההיתר להוציא ע"י קטנים יש הרבה גדולים שלא הסכימו לזה, עיין תשובות מהר"ם שיק או"ח קע"ג, רעק"א סט"ו, חת"ס ח"ו סי' י"ג, מהרי"א או"ח ספ"ד.

גם מבטלים כזה עונג שבת, כי הנשים צריכים להיות סגורים בביתם ולהשגיח על הילדים, ומצות עונג שבת היא הלכה למשה מסיני כמ"ש היראים. אבל השמן מעכב כי צר לו שלא יחללו שבת. וכפרט שע"ז כמה אנשים בחברה הצלה ינצלו מחילול שבת, לכן נתעכב תיקון העירוב עד כה.

והנה כבר דברתי כמה פעמים בענין זה עם ידידי כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, ואמר לי שרוצה מאוד לעשות עירוב בווייליאמסבורג, ובפרט שזקיני הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע השתוקק לזה מאוד, ואמר שענין העירוב מרומז בפרשת וישלח (בפסוק ויבא יעקב שלם ויחן את פני העיר וגו'), ומקובל שמרן הייטב לב הבטיח עזה"ב למי שיעשה העירוב, ולאחר שנסתלק עשה הנגיד החסיד ר' משה ארי' פריינד ז"ל את העירוב בסניגעט. וכ"ק אדמו"ר שליט"א הבטיח לי שכאשר יוגמר העירוב יסע עמי בכל וויליאמסבורג לראותו. וכמה ישועות גדולות אפשר להושע בזכות מצוה זו כידוע מהגה"ק משינאווא זי"ע. (עי' לקוטי דברי יחזקאל החדש, דף קמ"א).

וכן שמעתי מידידי הרב יוסף אשכנזי שליט"א, שכאשר שמע כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבינו זצ"ל שרוצים לעשות עירוב בוומסב"ג נתן מיד סיוע להוצאות העירוב, וכירך שיהי' בהצלחה. וכן הסכימו אז הגדולים שבדורינו שהיו עמנו אז, כמו הגאון מפאפא זצ"ל, הגאון משטשאקעווע זצ"ל הגאון משארמאש זצ"ל, הגאון מסאמבאטהעלי זצ"ל, הגאון מאראד זצ"ל, הדיין מווייען זצ"ל, ולהבחל"ה הגאון ר' אפרים פישל הערשקאוויטש שליט"א הרב מהאלין, ועוד הרבה רבנים גדולים שעוררו וזרזו לעשות ולגמור העירוב, ולמצוה גדולה יחשב כמבואר בתשובות הראשונים, ולא הי' אחד מהם שחששו שלא לעשות העירוב מחמת חשש רה"ר, כי קי"ל דאין בזמן הזה דין רשות הרבים.

הנה שמעתי מכמה אנשים להיפך בדעת רבינו, ולכן מתרשלים היום בעשיית העירוב. אמנם נתיישב לי הדבר לאמיתו, והנה ראיתי מכתב שכותב מו"צ אחד ששמע שכשעשו עירוב מביתו של מרן זי"ע מבעדפארד, ראם, עד הביהמ"ד ראדני, לא היה נראה לרבינו, וכן כשהתיר רבינו פעם אחד לעשות עירוב בהפראזשעקס להסוכה הגדולה, אמר דההיתר שנתן הוא רק על פעם אחת. ופשוט שאם הי' בעשיית עירוב איזה איסור ח"ו, רבינו לא היה מתיר אף על שבת אחת.

מתוך עובדות אלו נתיישב לי דעת רבינו, שלא היה ניתא לי' שיעשה כל אחד לעצמו עירוב על רחוב אחד, כי מזה יבוא מכשולים, שיוציאו חוץ להרחוב וכ"א יעשה לעצמו עירוב שלא כדין ויתהוו מכשול, אבל לעשות עירוב לכל העיר כמו שנהגו בכל קהלות קדושות ע"י מורי הוראות מובהקים ניתא לי' כמ"ש שגילה דעתו כשנתן סיוע שיש בו ממש לעשיית העירוב, כפי שהעיד הרב ר' יוסף אשכנזי שליט"א ח"ב, כי הרי לא פליג רבינו על כל הגאונים שבדורות שלפנינו והראשונים וחז"ל, שמצוה לעשות עירוב, כמב' בהגה' הרא"ש עירובין ס"ו, דמצוה גדולה לתקן עירוב.

ומכל הרבנים הנ"ל יש תחת ידי בירורים באריכות גדולה ולא רק החתימות לכך, ובשמחה רבה הם

הנה שמעתי מכמה אנשים להיפך בדעת רבינו, ולכן מתרשלים היום בעשיית העירוב. אמנם נתיישב לי הדבר לאמיתו, דהנה ראיתי מכתב שכותב מו"צ אחד ששמע שכשעשו עירוב מביתו של מרן זי"ע מבכרפארד, ראם, עד הבהמ"ד ראדני, לא היה נראה לרבינו, וכן כשהתיר רבינו פעם אחד לעשות עירוב בהפראזשעקס להסוכה הגדולה, אמר דההיתר שנתן הוא רק על פעם אחת. ופשוט שאם הי' בעשיית עירוב איזה איסור ח"ו, רבינו לא היה מתיר אף על שבת אחת.

מתוך עובדות אלו נתיישב לי דעת רבינו, שלא היה ניהא לי' שיעשה כל אחד לעצמו עירוב על רחוב אחד, כי מזה יבוא מכשולים, שיוציאו חוץ להרחוב וכ"א יעשה לעצמו עירוב שלא כדרך ויתהוה מכשול, אבל לעשות עירוב לכל העיר כמו שנהגו בכל קהלות קדושות ע"י מורי הוראות מובהקים כודאי הי' ניהא לי', כמו שגילה דעתו כשנתן סיוע שיש בו ממש לעשיית העירוב, כפי שהעיד הרב ר' יוסף אשכנזי שליט"א ח"ב, כי הרי לא פליג רבינו על כל הנאונים שבדורות שלפנינו והראשונים והז"ל, שמצוה לעשות עירוב, כמב' בהגה' הרא"ש עירובין ס"ז, דמצוה גדולה לתקן עירוב.

ומכל הרבנים הנ"ל יש תחת ידי כידורים באריכות גדולה ולא רק החתימות לבד, ובשמחה רבה הם מסכימים ומזוהים לעשות כאן בעירנו עירוב. ולמותר להאריך כי הדברים ידועים לכל. וידוע בשם הבעש"ט זי"ע הרמו בזע"ם תצעד ארץ - זע"ם ר"ת ז'ניחה, ע'ירוב, מ'קואות. וזה גורם התקרבות הנאולת, לכן חשטן מעכב.

וכדי לגמור המצוה הגדולה של עשיית העירוב, אבקש את כל הרבנים שיחתמו על זה ואז אשתדל בכל כוחי להשלים עשיית העירוב ע"י רבנים גאונים בהשגחה יתירה מידי שבוע בשבוע ע"י בעל הוראה מובהק, ועשו העירוב על דרך היותר טוב ומועיל, וכודאי כל אחד יתאמץ לתקן ולא לקלקל כמ"ש בגמרא ביצה, דמי שאינו מתקן עירוב, לקלקל הוא כא כמ"ש רש"י שם (ביצה ט"ז ע"ב), ועיין עירובין דף ס"ח ע"ב איכא רבנן ואין עירוב וכו'. ועיין תשב"ץ ח"ב סימן ל"ז, זכות גדול למתקן העירוב. ועיין ש"ע או"ח סימן שצ"ה, וסימן שס"ו סעיף י"ג מצוה לחזור אחר עירובי הצידרות.

ואין לחוש להחמיר שלא לעשות עירוב מטעם דכאן יש רשות הרבים דאורייתא, דרוב הפוסקים ס"ל דאין כאן רשות הרבים, דבעינן שיהיו הדרכים מפולשים משער לשער, וכאן אין הרחובות מפולשים כמ"ש הגאון ר' יונתן שטייף בתשובה סימן ס"ה. וכך שמעתי באסיפת הרבנים אצל ההתאחדות הרבנים מהגאון מפאפא זצ"ל, שתמה למה לא יעשו עירוב בוומסב"ג. ויש עוד הרבה טעמים דאין כאן רה"ר, עיין בתשובת בית אפרים ובשו"ת מהרש"ם, שהנוסעים בעגלות או בקארס אין מצטרפין לס' ריבוא בוקעים, וכל שאין בוקעים בהגל על הקרקע לא הוי רה"ר לכ"ע וכ"ד הראשונים ורוב אחרונים.

ועיין בשו"ת אבני נזר, דהמתקש ומונע מלהעמיד עירוב, הוא מחטיא את הרבנים ועתידי ליתן את הדין, וזה הי' שיטת רוב הגאונים מדור הקודם. ואדרבה יש כמה ראשונים דאפילו רה"ר גמור מהני לעשות העירוב ע"י צורת הפתח. וזכר אני מעשה שהי' בחיי רבינו הגה"ק זצוק"ל אשר רב גדול אחד יצא לאסור לטלטל לנשים כל מיני תכשיטים בשבת, מטעם דיש כאן רשות הרבים ואסור לטלטל בלי עירוב, וצוה רבינו לעשות אסיפה עם כמה גדולים, וכפי שאני זוכר היו שם הגאון מקאסיש ז"ל, משאפראן ז"ל, מקראסנע ז"ל, ועוד כמה גדולי זקני הרבנים, וקראו את הרב האוסר מטעם רה"ר, וציווהו שיחזור מפסקו כי אין לנו רה"ר דאורייתא, ומותר להנשים לצאת בתכשיטין, ואחר שפלפלו עמו בהדן, התחרט והסכים שאין לנו כאן רה"ר דאורייתא, ויש להאריך בזה הרבה.

אבל נראה עיקר דעת הגאונים מדורות הקודמים שיש לעשות עירוב גם כאן, וכן היו דעת הרבנים שבדור הקודם, וכן היא דעת מרן רבינו הגה"ק זצוק"ל כנ"ל, ולכן לדעתי העני' חייב כל רב ואב"ד לעזור לקיים עשיית העירוב ולא להתקש ולחלוק על כל הגדולים, כי חושש אני מאוד שהחולקים על עשיית העירוב כאן, בא ח"ו מכה היצר שלא ניהא לי' להציל אלפים מישראל שלא יתללו השבת קודש. ובזכות שמירת שבת נזכה לקרב הנאולה שלימה כב"א.

הק' שלום קרויז
אבדק"ק אורווארי